

Att förebygga våld och trakasserier på arbetsplatsen

infoblad

“Europaparlamentet ... uppmanar kommissionen, Dublinfonden och Europeiska arbetsmiljöbyrån att ta initiativ till fördjupade studier om mobbning.”

Europaparlamentets resolution, 20 September 2001

VAD handlar projektet om?

Det råder en allt starkare oro över det växande problemet med våld och trakasserier på arbetsplatserna inom hela Europeiska unionen. Fondens undersökningar av arbetsvillkoren visar att trenden för våld och trakasserier på arbetsplatsen är på väg uppåt. Omkring tio procent av de förvärvsarbetande i Europeiska unionen uppger sig ha varit med om trakasserier, och upp till tio procent har drabbats av fysiskt våld (eller hot om fysiskt våld) på sin arbetsplats under det senaste året. Syftet med projektet är att undersöka olika frågor och konsekvenser med anknytning till detta och att bedöma läget i fråga om våld och trakasserier i samtliga medlemsstater.

VILKA resultat har forskningen givit?

Fondens forskningsrapport *Preventing violence and harassment in the workplace* (“Att förebygga våld och trakasserier på arbetsplatsen”), som publicerades i februari 2003, tar upp en rad rön som gjorts om hur omfattande problemet är, var det förekommer och vilka konsekvenser det får. Framför allt understryker forskningsresultaten den allmänna uppåtgående trenden för trakasserier som bygger på ras, kön, ålder och sexuell läggning. Dessutom framgår det att kvinnor är särskilt utsatta på arbetsplatsen, och rapporten visar vilka kostnader våld och trakasserier på arbetsplatsen vållar arbetsgivarna, bland annat i form av lägre produktivitet.

VARFÖR denna forskning?

Europaparlamentet antog den 20 september 2001 en resolution om mobbning på arbetsplatsen. Där framhöll parlamentet att denna allt vanligare företeelse måste undersökas vidare och att det behövdes förslag till ändamålsenliga åtgärder mot problemet inom hela Europeiska unionen. Situationen är komplex, med många olika definitioner av “trakasserier på arbetsplatsen” och en rad kulturella faktorer kring ämnet. Varje allvarligt menat försök att ta itu med problemet måste innehålla en bedömning av denna komplexa situation. Tanken är att forskningsresultaten skall stimulera till en mer omfattande debatt i fråga på EU-nivå.

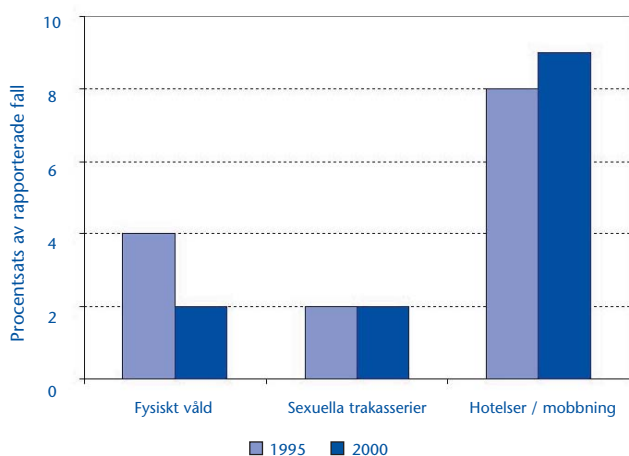
Uppåtgående trend

- Nästan var tionde arbetstagare säger sig ha utsatts för trakasserier på sin arbetsplats.
- Över sju procent av arbetstagarna i EU känner till att det förekommer fysiskt våld på deras arbetsplats, och två procent uppger att de själva utsatts för fysiskt våld på arbetet.
- Både sexuella och rasistiska trakasserier ses i allt större utsträckning som former av våld.
- Trakasserier på arbetsplatsen som bygger på sexuell läggning är fortfarande över lag ett tabubelagt ämne i de flesta europeiska länder.
- Forskningen visar att rasistiska trakasserier på arbetet är ett betydande problem.

Kvinnor på arbetsplatsen

- Kvinnor är mer utsatta än män för våld och trakasserier på arbetsplatsen.
- Kvinnorna är ofta koncentrerade till "högriskbranscher" som undervisning, vård, hotell, restauranger och offentlig social service.
- Könrelaterade brott på arbetet, särskilt mot kvinnor, är vanligt förekommande i alla europeiska länder, men fortfarande görs det ofta ingen anmälan.

TRENDER FÖR VÅLD PÅ ARBETSPLATSER I EU-LÄNDERNA

Konsekvenser i fråga om kostnader och produktivetsförsämring

- Arbetstagarnas produktivitet kan sänkas med omkring två procent enbart till följd av psykiskt våld.
- Tecknen på de negativa ekonomiska och produktivetsmässiga konsekvenserna av trakasserier på arbetsplatsen visar sig allt oftare – högre frånvaro, ohälsa och förtidspensionering, hög personalomsättning och höjda försäkringspremier.
- Det har gjorts kostnadsberäkningar som visar att det finns stora ekonomiska vinster att göra genom att minska våldet på arbetsplatserna.
- Det finns bevis för att både fysiskt och psykiskt våld får allvarliga konsekvenser för de berörda hälsa och välbefinnande.
- Effekterna på tredje man blir allt tydligare: vittnen till trakasserier säger ofta upp sig från arbetet och förhållandet till familj och vänner kan påverkas negativt.

Mångfald -
en
möjlighet
för Europa

Fondens tema
för 2003

Lagstiftningsvägen

- I Belgien, Finland, Frankrike, Nederländerna och Sverige har man infört särskild ny lagstiftning för att ta itu med problemet.
- I bland annat Irland, Tyskland och Förenade kungariket fortsätter man att använda den befintliga straff- och civilrättsliga lagstiftningen.
- I Danmark och Luxemburg har man valt att inte gå lagstiftningsvägen utan använder i stället andra åtgärder som regler om god sed, föreskrifter och kollektivavtal.
- I Italien och Spanien har man först nyligen uppmärksammat problemet på allvar.
- Nya EU-direktiv som rör angränsande områden har nyligen införts.

VAD händer härnäst?

Projektets första etapp, med genomgång av befintligt material och ny forskning, slutfördes i och med att rapporten *Preventing violence and harassment in the workplace* publicerades i början av 2003.

- De resultat som redovisas i rapporten är tänkta att debatteras och diskuteras vidare på EU-nivå vid en föreslagen internationell konferens.
- Det behövs ytterligare forskning som avser specifika sektorer, yrken och typer av våld på arbetsplatsen till stöd för utformningen av politik och lagstiftning på EU-nivå och nationell nivå.
- Det behövs ytterligare europeiska riktlinjer samt utbildnings- och upplysningsmaterial för att man skall kunna främja en gemensam förståelse för frågorna i de olika medlemsstaterna.
- Det finns ett trängande behov av att genomföra forskning och andra initiativ på området i kandidatländerna.

Den fullständiga rapporten (på engelska):

<http://www.eurofound.eu.int/publications/EF02109.htm> (rapporten)

Ytterligare upplysningar kan fås av John Hurley via e-post:

joh@eurofound.eu.int

Fondens arbete i frågor på samma område:

<http://www.eurofound.eu.int/working/harass.htm>

Violence at work in the European Union: Recent findings

("Våld på arbetsplatsen i Europeiska unionen: de senaste rönen"):

<http://www.ilo.org/public/english/protection/safework/violence/eusurvey/eusurvey.htm>

Preventing racism in the workplace: a report of 16 European countries

("Att motarbeta rasism på arbetsplatsen: en rapport om sexton europeiska länder"):

<http://www.eurofound.eu.int/publications/EF9623.htm> (hela rapporten, på engelska)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/EF9624.htm> (sammanfattning på bl.a. svenska, kan hämtas gratis)

European compendium of good practice for the prevention of racism at the workplace ("Europeiskt kompendium över god praxis när det gäller att förebygga rasism på arbetsplatsen"):

<http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF9751EN.pdf> (sammanfattning, på engelska)